

De overeenkomst tussen Le Quattro Stagioni en de Brabançonne

27 november 2020

door:

Stefan Bemelmans in Law

Sinds de verkiezingen van 26 mei 2019 voor een nieuwe Belgische federale regering zijn intensieve onderhandelingen gevoerd en diverse mogelijke coalities verkend.¹ Uiteindelijk is het de Vivaldi-coalitie² op 30 september 2020 gelukt om een nieuwe Belgische federale regering te formeren.³ Deze bijdrage onderzoekt hoeveel muziek het regeerakkoord⁴ van de Vivaldi-coalitie daadwerkelijk bezit als het gaat om de effecten voor de Belgische grensregio's. Hoewel thans nog niet alle details bekend zijn, staat reeds vast dat België de komende jaren diverse hervormingen staan te wachten.

In deze bijdrage zijn de – door de auteur van deze bijdrage van commentaar voorziene – beleidsinitiatieven opgenomen die grensoverschrijdende gevolgen zouden kunnen hebben. Specifiek staan in deze bijdrage de beleidsinitiatieven centraal die betrekking hebben op de grensoverschrijdende gezondheidszorg en het sociaal-, fiscaal- en klimaatbeleid.⁵

Grensoverschrijdende analyse

Aandacht voor grensregio's

De federale overheid heeft in het regeerakkoord bevestigd dat België een pro-Europese houding blijft aanhouden. België is niet alleen het gastland voor vele Europese instellingen, maar heeft volgens de federale overheid ook veel te winnen bij een sterk en solidair Europa. Tegelijkertijd wordt – mede gelet het Belgisch voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie in 2024 – ernaar gestreefd zowel de Europese als de internationale samenwerking nog verder uit te breiden.

Commentaar

In het regeerakkoord is veel aandacht besteed aan het buitenlands beleid. Daarentegen is echter weinig aandacht voor de grensregio's terug te vinden in het regeerakkoord. Er wordt bijvoorbeeld niets vermeld over de wijze waarop (toekomstig) beleid dan wel toekomstige wet- en regelgeving wordt getoetst op potentiële grenseffecten.⁶ Indien onvoldoende rekening wordt gehouden met de potentiële grenseffecten

van nieuw beleid dan wel nieuwe wetgeving, dan kan dit leiden tot discrepanties die uiteindelijk belemmerend werken voor grensregio's.

Grensoverschrijdende gezondheidszorg

Bij bestudering van het regeerakkoord wordt snel duidelijk dat dit is opgesteld ten tijde van het coronatijdperk. Uit de afgelopen maanden is gebleken dat de coronacrisis naast economische gevolgen ook een grote impact heeft op de gezondheidszorg.⁷ In het licht van deze ontwikkelingen stelt de federale overheid diverse beleidspunten voor.

Vanuit Europees perspectief stelt de federale regering dat België bij de rapportering van positieve coronatests de criteria van het Europees Centrum voor ziektepreventie en -bestrijding (ECDC) zal volgen. Daarnaast wordt de door de Europese Commissie aanbevolen kleurencode voor andere Europese lidstaten gevolgd en wordt rekening gehouden met de maatregelen en de ontwikkelingen in de buurlanden van België. Een andere doelstelling is om samen met de Europese Commissie tot een gezamenlijk aankoopbeleid voor essentiële geneesmiddelen en medische hulpmiddelen te komen. De federale regering maakt zich namelijk sterk voor betaalbare geneesmiddelen. Teneinde deze doelstelling te bereiken worden de gezamenlijke prijsonderhandelingen op niveau van het BENELUXA-initiatief of op Europees niveau geïntensiveerd.

Commentaar

Tijdens de coronacrisis is gebleken dat de Europese lidstaten vaak verschillende afwegingen en besluiten nemen die daarnaast niet op elkaar zijn afgestemd. Ter illustratie: doordat vele landen hun landsgrenzen ook voor grensbewoners sloten voor niet essentiële reizen, heeft dit ertoe geleid dat het Schengengebied werd verstoord. Een Europees gecoördineerde aanpak kan derhalve niet alleen kosten besparen, maar zorgt tegelijkertijd voor meer rechtszekerheid en een gelijke behandeling voor de inwoners en het bedrijfsleven in de grensregio's.

Sociale Europol

Op het gebied van de sociale zekerheid en pensioenen⁸ worden de verschillen tussen de statuten van werknemers, zelfstandigen en ambtenaren verkleind waarbij reeds verworven rechten worden gerespecteerd. De federale regering zal hier eind 2021 een voorstel voor formuleren. Daarnaast wordt bijgedragen aan de ontwikkeling van de European Labour Authority (ELA) en wordt beoogd een "sociale Europol" te creëren. Deze sociale Europol zou ingevolge het regeerakkoord op Europees niveau de detachering van werknemers moeten gaan controleren.

Commentaar

Voor grensregio's zijn dit welgekomen ontwikkelingen. Zoals uit diverse onderzoeken van het Expertisecentrum ITEM blijkt lopen grensarbeiders – waaronder gedetacheerden – vaak tegen belemmeringen aan, waaronder op het vlak van de sociale zekerheid. Zo is het bijvoorbeeld niet altijd

evident in welk land een (gedetacheerde) grensarbeider sociaal verzekerd is. Een betere monitoring en controle vanuit Europees perspectief is derhalve toe te juichen.

Digi-tax voor internetbedrijven

Naast het voorgaande wordt door de federale regering ook een hervorming van het fiscale stelsel voorbereid. De federale regering is voornemens om een zgn. digi-tax in te voeren voor internetbedrijven. De voorkeur is dat dit op Europees dan wel op internationaal niveau wordt ingevoerd. Mocht dit evenwel niet lukken, dan zal België deze nieuwe belasting zelfstandig in 2023 invoeren en wordt deze digi-tax een nationale belasting.

Commentaar

Hierbij dient voorop te worden gesteld dat de Europese lidstaten fiscale soevereiniteit bezitten.⁹ Het invoeren van een gemeenschappelijke Europese belasting ligt derhalve niet voor de hand. Indien België echter besluit tot het zelfstandig invoeren van deze belasting dient rekening te worden gehouden met de eventuele gevolgen voor de concurrentiepositie van België ten opzichte van de andere Europese lidstaten.

Grensoverschrijdend spoornetwerk

Op klimaatbeleid verbindt de federale regering zich aan de afspraken die zijn opgenomen in het Klimaatakkoord van Parijs en de Green Deal van de Europese Commissie. Om de uitstoot van broeikasgassen in 2030 terug te kunnen dringen tot 55% neemt de federale overheid diverse maatregelen. Een van de maatregelen is om met ingang van 2026 nog enkel nieuwe elektrische (bedrijfs)auto's toe te laten. Tegelijkertijd wordt geïnvesteerd in het spoornetwerk, waaronder de verbetering van de grensoverschrijdende verbindingen.

Commentaar

Teneinde de klimaatdoeleinden te kunnen bereiken zullen de komende jaren de nodige veranderingen worden doorgevoerd. Zo heeft Wallonië reeds bekend gemaakt per 1 januari 2023 voor het hele gewest een lage-emissiezone (zone de basses émissions; kortweg ZBE) in te voeren. Indien minder mensen met hun auto België binnen mogen rijden wordt de grensoverschrijdende mobiliteit over de weg belemmerd. Dit kan leiden tot economische gevolgen. Het verbeteren van het grensoverschrijdend verbindingen van het spoornetwerk komt de grensoverschrijdende mobiliteit daarentegen ten goede en kan bijdragen aan het bereiken van de klimaatdoeleinden.

Werkzaamheden voor de dirigent

De nieuwe federale regering staat verschillende uitdagingen en hervormingen te wachten. Zowel het stelsel van de sociale zekerheid en pensioenen als het fiscale stelsel worden de komende jaren ingrijpend herzien. Ook de klimaatdoeleinden zullen veranderingen met zich mee brengen. Naast deze hervormingen staat België ook institutionele hervormingen te wachten, welke in 2024 zouden moeten zijn afgerond.

Kortom, met de vorming van de nieuwe federale regering en het opstellen van hun beleid is derhalve de eerste stap gezet voor een welvarend, solidair en duurzaam België. Nu het repertoire bekend is en de muziekinstrumenten zijn gestemd, zullen de komende jaren moeten uitwijzen of de Vivaldi-coalitie net zo succesvol wordt als hun naamgever.

NB De titel van deze bijdrage bevat een verwijzing naar het regeerakkoord (“de overeenkomst”) dat tussen de zeven partijen van de Vivaldi-coalitie (“Le Quattro Stagioni”; ofwel De Vier Jaargetijden van componist Antonio Vivaldi) tot stand is gekomen waardoor de Belgische federale regering (“Brabançonne”; het Belgisch volkslied) is geformeerd.

1: Naast de verkiezingen voor de federale regering vonden op 26 mei 2020 in België ook de verkiezingen voor het Europees Parlement en de regionale verkiezingen (waaronder voor het Vlaams Parlement) plaats.

2: Voor deze naam is gekozen omdat hiermee een verwijzing wordt gemaakt naar componist Vivaldi van 'De vier jaargetijden' waarbij geldt dat elk seizoen voor een kleur uit de coalitie staat. Het blauw van de liberalen is de winter, het groen van de ecologisten is de lente, de rode socialisten zijn de zomer en het oranje van christendemocraten is de kleur van de herfst.

3: De federale regering wordt gevormd door zeven politieke partijen – christendemocraten, groenen, liberalen en socialisten (Vivaldi-coalitie) – en heeft op 1 oktober 2020 de eed afgelegd op het Koninklijk Paleis van Brussel. Liberaal Alexander De Croo (Open VLD) is benoemd tot premier van België. Voor een overzicht van de overige leden van de federale regering wordt verwezen naar <https://www.federale-regering.be/nl>.

4: A. De Croo & P. Magnette, Voor een welvarend, solidair en duurzaam België, Brussel 30 september 2020; zie ook https://www.belgium.be/sites/default/files/Regeerakkoord_2020.pdf.

5: De nationale beleidsinitiatieven worden derhalve in deze bijdrage buiten beschouwing gelaten.

6: De Nederlandse Tweede Kamer hanteert sinds enige tijd wel de Leidraad Grenseffecten bij de ontwikkeling van nieuw beleid dan wel nieuwe wet- en regelgeving. De Leidraad Grenseffecten is mede dankzij ITEM tot stand gekomen. Zie ook https://www.kcwj.nl/sites/default/files/leidraad_grenseffecten_definitief.pdf.

7: ITEM monitort de actuele gevolgen van corona voor de grensregio's. Ga naar onze Cross-border portal als je op de hoogte wilt blijven.

8: Voor een nadere analyse van het sociaal beleid van de federale regering wordt verwezen naar S.H.W.A. Bemelmans, 'Werk in uitvoering: Belgisch sociaal beleid op de schop', ITEM Blogs 27 november 2020.

9: Artikel 5 Verdrag betreffende de Europese Unie juncto artikel 114 Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie.

© Auteur S.H.W.A. Bemelmans LL.M. – Vrijdag 27 november 2020
ITEM/Maastricht University en Law, Tax & Business Unit UHasselt (Joint PhD)
Mede mogelijk gemaakt door de financiering van de Belgische Provincie
Limburg

Labels:
ITEM, law

Stefan Bemelmans

[Meer artikelen van Stefan Bemelmans](#)